

Bērnu aizsardzības
centrs

Vardarbības gadījumu risināšanas algoritms izglītības iestādēs un Bērnu aizsardzības centrs kā atbalsta resurss speciālistiem

Ako Kārlis Cekulis
Bērnu labbūtības veicināšanas departamenta direktors

25.11.2024

Bērnu aizsardzības
centrs

BĒRNU LABBŪTĪBAS VEICINĀŠANAS DEPARTAMENTS

I Bērnu un pusaudžu uzticības tālruņa nodaļa:

- **Sniedz bērniem un pusaudžiem psiholoģiska rakstura palīdzību**, kā arī atbalsta krīzes situācijās.
- **Konsultē, uzklausā, atbalsta** bērnus un pusaudžus, palīdzot viņiem risināt dažāda rakstura jautājumus un dzīves situācijas
- Konsultē un sniedz psiholoģisku palīdzību arī **vecākiem, aprūpētājiem, likumiskajiem pārstāviem, pedagogiem, mentoriem, sociāliem darbiniekiem, medicīnas darbiniekiem** u.tml.
- Mums var ne tikai zvanīt, bet arī rakstīt čātā, gan lajuplādējot aplikāciju, gan no mājas lapas

**Bērnu
un pusaudžu
uzticības
tālrunis
116111**
Katru dienu
Jebkurā laikā

Bērnu aizsardzības
centrs

BĒRNU LABBŪTĪBAS VEICINĀŠANAS DEPARTAMENTS

I Bērnu un pusaudžu uzticības tālruņa nodaļa:

Net-Safe VI Latvija projekts

- Panākt drošāku interneta vidi bērniem
- Izglītēt sabiedrību par drošāku interneta lietošanu
- Nodrošināt iespēju ziņot par pārkāpumiem:
www.drossinternets.lv

DROSS
INTERNETS.LV

Krīzes intervences komanda (KIK)

- Sniedz psiholoģisko atbalstu krīzē nonākušiem **bērniem, vecākiem** un **iestādes darbiniekiem**.
- Izbrauc un sniedz operatīvu profesionālu palīdzību.
- Atvieglo krīzes simptomus, stabilizē cietušo un aculiecinieku emocionālo stāvokli.
- Sagatavo ieteikumus turpmākai darbībai situācijas uzlabošanai
- „Valsts programmas bērnu un ģimenes stāvokļa uzlabošanai 2024. gadam” (apakšprogramma 22.02.00) 1.1. sadaļas „Palīdzības nodrošināšana krīzes gadījumos”

Bērnu aizsardzības
centrs

BĒRNU LABBŪTĪBAS VEICINĀŠANAS DEPARTAMENTS

II Vardarbības intervences nodaļa:

- **Sniedz atbalstu** preventīvo pasākumu nodrošināšanā vardarbības mazināšanai
- **Sniedz praktisku, metodisku un informatīvu atbalstu** par gadījuma risināšanu izglītības iestādēm un citām iestādēm, kurās ilgstoši uzturas bērni
- **Veic krīzes gadījuma koordinēšanu** augsta līmeņa krīzes situācijās
- **Veic krīzes gadījuma analīzi** kopīgi ar iestādes personālu, lai sekmētu gadījuma risināšanu un personāla izpratni par turpmāk veicamajām darbībām krīzes situācijās un risku mazināšanai
- **Izstrādā ieteikumus** izglītības iestādēm un citām iestādēm, kurās ilgstoši uzturas bērni, un kurām sniegts atbalsts krīzes gadījuma vadībā, lai veicinātu ilgtermiņa sadarbību un mazinātu iespējamās bērnu tiesību pārkāpumus

Bērnu aizsardzības
centrs

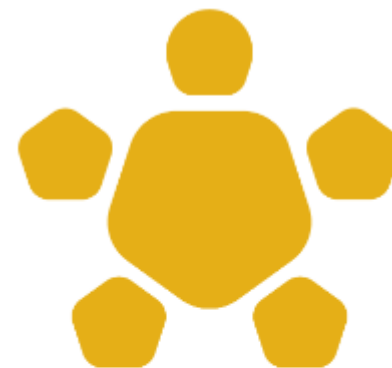
Nodaļa “**Bērna māja**”

Likumā noteikta starpdisciplināra programma seksuālā vardarbībā cietušo bērnu atbalstam.

Bērnām piemērota, draudzīga vieta un personāls

Modelis: “**visas darbības ar cietušo zem viena jumta**”:

- Nopratināšana un tiesu medicīniskā ekspertīze;
- Pediatra un ginekologa apskate;
- Psiholoģisks atbalsts bērna vecākam;
- Psiholoģiskā rehabilitācija cietušajam bērnam;
- arī citos vardarbīgos noziegumos cietušajiem bērniem, bet ar fokusu uz seksuālo vardarbību

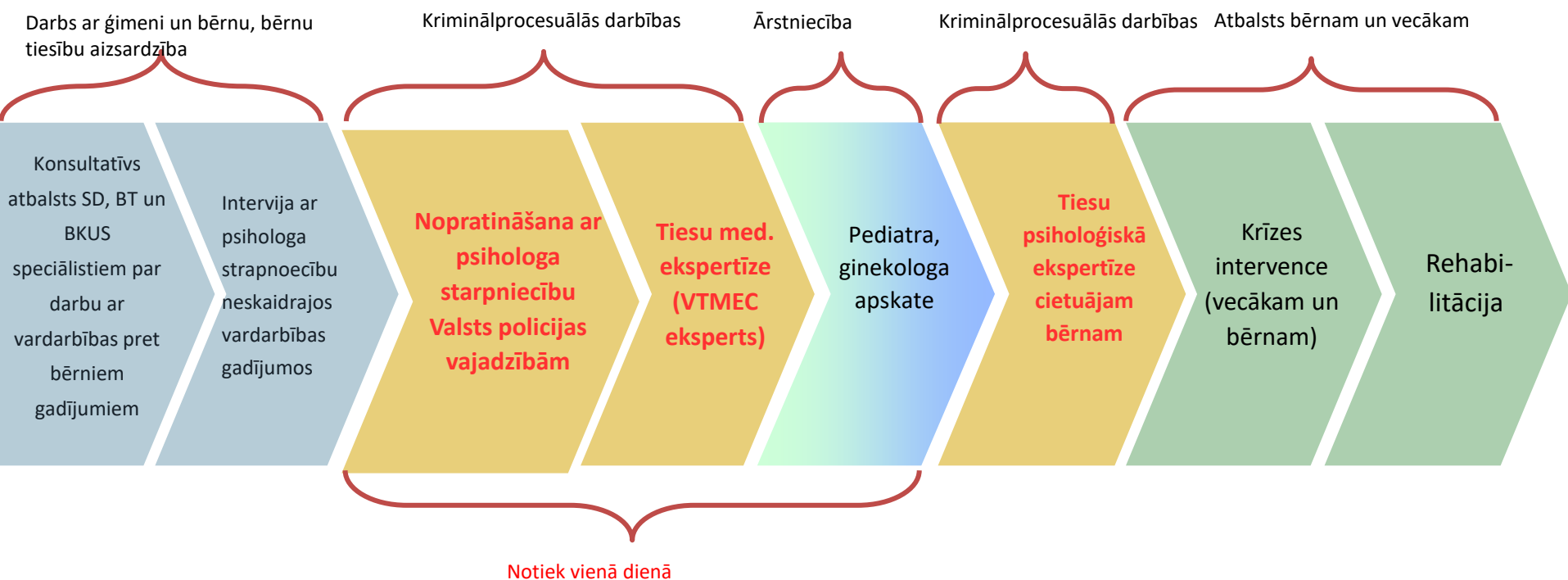

**bērna
māja**

Bērnu aizsardzības
centrs

Bērna mājā sniegtie pakalpojumi:

Bērnu aizsardzības
centrs

METODISKĀS VADĪBAS UN ANALĪTIKAS DEPARTAMENTS

Metodiskās vadības
nodaļa

Analītikas nodaļa

Centra struktūrvienība, kas **sniedz metodisko atbalstu** bērnu aizsardzības jomā iesaistītajām institūcijām un speciālistiem, **iegūst, apkopo un analizē informāciju** par bērnu aizsardzības situāciju valstī un **sniedz** Centra vadītājam priekšlikumus bērnu aizsardzības sistēmas nodrošināšanai un pilnveidošanai.

Bērnu aizsardzības
centrs

Bērnu aizsardzības centra Prevencijas un resursu nodaļa no šī gada īsteno Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027.gadam 4.3.6.9. pasākuma "Ģimenei draudzīgas vides un sabiedrības veidošana un intervences psiholoģiskā un emocionālā noturīguma veicināšanai" **projektu "Ģimeņu vajadzību izpēte un atbalsts, stiprinot bērnu emocionālo noturīgumu krīzes, vardarbības situācijās"**.

Projekta ietvaros paredzētas vairākas aktivitātes diskriminācijas un vardarbības mazināšana izglītības iestādēs un e-vidē:

●Bērnu un pedagogu apmācības **"Dažādības treniņš"**: 6 stundu praktiskās apmācības 5. - 11.klases skolniekiem un pedagogiem (2024.gada 4.cet.- 2029.g. 3.cet.);

●**Diskriminācijas un vardarbības incidentu vadības sistēmas izstrāde**: 2025.gada 1. - 3.cet. Vadības sistēma paredzēta vardarbības incidentu fiksācijai, gadījuma vadībai un monitoringam.

Sīkāka informācija uzziņai – Prevencijas un resursu nodaļa, projekti@bac.gov.lv vai zvanot darba laikā uz **tālr. 29152326**.

VARDARBĪBAS GADĪJUMU RISINĀŠANAS ALGORITMS IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒS

Algoritma mērķis:

Pilnveidot un sniegt vispārējās un profesionālās izglītības iestādes (kurās mācās nepilngadīgas personas) personālam zināšanas un prasmes **par vardarbības prevenciju un tās nozīmību, vardarbības jēdzienu un pazīmēm**, lai izglītības iestādes personāls varētu savlaicīgi reaģēt un risināt gadījumu, kā arī rīcību gadījumā, kad nepilngadīgais izglītojamais izdara uzvedības pārkāpumu vai apdraud savu vai citu personu dzīvību, veselību un drošību izglītības vidē.

Algoritms pieejams:

<https://www.bac.gov.lv/lv/jaunums/bernu-aizsardzibas-centrs-piedava-jaunu-vardarbibas-gadijumu-risinasanas-algoritmu-izglitibas-iestades>

ALGORITMS IETVER

- vardarbības veidus un iespējamās sekas;
- prevenciju, tās iedalījumu un prevencijas pasākumu uzskaitījumu;
- uzvedības pārkāpumu smaguma līmeņus;
- uzvedības pārkāpumu izvērtēšanas kritērijus;
- rīcības algoritmu uzvedības pārkāpumos (pirmais līmenis);
- rīcības algoritmu uzvedības pārkāpumos (otrais līmenis);
- rīcības algoritmu gadījumos, kad ir nopietns apdraudējums (trešais līmenis);
- rīcību, kad vardarbība ir vērsta pret izglītības procesa īstenošanā iesaistīto personu;
- gadījumu risināšanas iespējamos sadarbības partnerus;
- resursus.

Bērnu aizsardzības
centrs

Vardarbības veidi

Emocionālā vardarbība - ir bērna pašcieņas aizskaršana vai psiholoģiska ietekmēšana (draudot viņam, lamājot, pazemojot viņu, bērna klātbūtnē vardarbīgi izturoties pret viņa tuvinieku vai citādi kaitējot viņa emocionālajai attīstībai);

Fiziskā vardarbība - ir bērna veselībai vai dzīvībai bīstams apzināts spēka pielietojums saskarsmē ar bērnu vai apzināta bērna pakļaušana kaitīgu faktoru, tai skaitā tabakas izstrādājumu vai augu smēķēšanas produktu dūmu vai elektroniskās smēķēšanas ierīču tvaiku, iedarbībai;

Seksuālā izmantošana - ir jebkādu seksuāla rakstura darbību veikšana ar vai bez fiziska kontakta ar bērnu nolūkā sniegt vai gūt seksuālu stimulāciju vai seksuāla apmierinājumu, vai citādu labumu, ko veic pieaugušais vai cits bērns, kurš sava vecuma vai attīstības dēļ atrodas atbildības, uzticības vai spēka pozīcijās attiecībā pret upuri. Seksuāla izmantošana var izpausties gan netiešos, gan tiešos seksuālos kontaktos;

Bulings - ir izglītības vidē īstenota apzināta psiholoģiska terorizēšana;

Kiberbulings - ir ilgstoša rīcība vai uzvedība pret vienu vai vairākām personām pret viņu gribu, lai nodarītu psiholoģisku vai fizisku kaitējumu, izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, piemēram, e-pasts, sociālie tīkli vai īsziņas (aizskarošu, rupju un nejauku ziņu sūtīšana un ievietošana sociālajos tīklos, nepatiesas informācijas (baumu) izplatīšana tiešsaistē un nepatiesas un aizskarošas informācijas aprites veicināšana.

PREVENCIJA

Primārā prevencija

Prevencijas pasākumi, kas tiek veikti attiecībā uz visiem izglītojamajiem, **pirms parādījušās kādas vardarbības pazīmes**, veidojot izglītības iestādē drošu un pieņemošu atmosfēru, veicinot cieņpilnas attiecības, uzlabojot kolektīva sociālās un komunikācijas prasmes.

Sekundārā prevencija

Prevencijas pasākumi, kas tiek veikti, **pamanot paaugstināta riska faktoros**, tostarp tādos kā grūtības ģimenē (šķiršanās, konflikti, atkarības, veselības problēmas u.tml.), izglītības iestādes neattaisnota kavēšana (bastošana, klaiņošana), nepietiekama aprūpe no likumiskā pārstāvja puses, iespējama vardarbība pret izglītojamo ģimenē, aizdomas par izglītojamā mentālās veselības grūtībām, utt.

Terciārā prevencija

Terciārās prevencijas galvenais uzdevums ir novērst situāciju, kurā izglītojamais atkārtoti kļūst vardarbīgs un cietušais vēlreiz nonāk situācijā, kurā pret viņu tiek izmantota vardarbība. Parasti terciārās prevencijas pasākumi tiek īstenoti situācijās, **kad vardarbība jau notikusi** un jāatrod veids, kā mazināt tās radītās sekas.

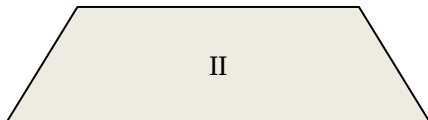
Bērnu aizsardzības
centrs

UZVEDĪBAS PĀRKĀPUMU SMAGUMU LĪMEŅI

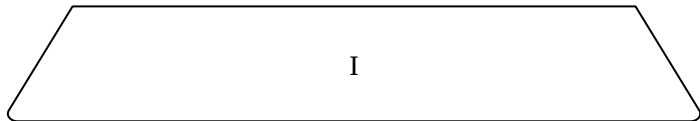
III

III līmenis (augsts risks) - ir apdraudēta izglītojamā vai citu personu dzīvība, pastāv nopietns veselības apdraudējums, nepieciešama nekavējoša rīcība un papildu resursu piesaistīšana ārpus izglītības iestādes

II

II līmenis (vidējs risks) - nav tūlītēja apdraudējuma dzīvībai, bet nopietnāki uzvedības pārkāpumi kā pirmajā līmenī, nepieciešama papildu resursu piesaistīšana

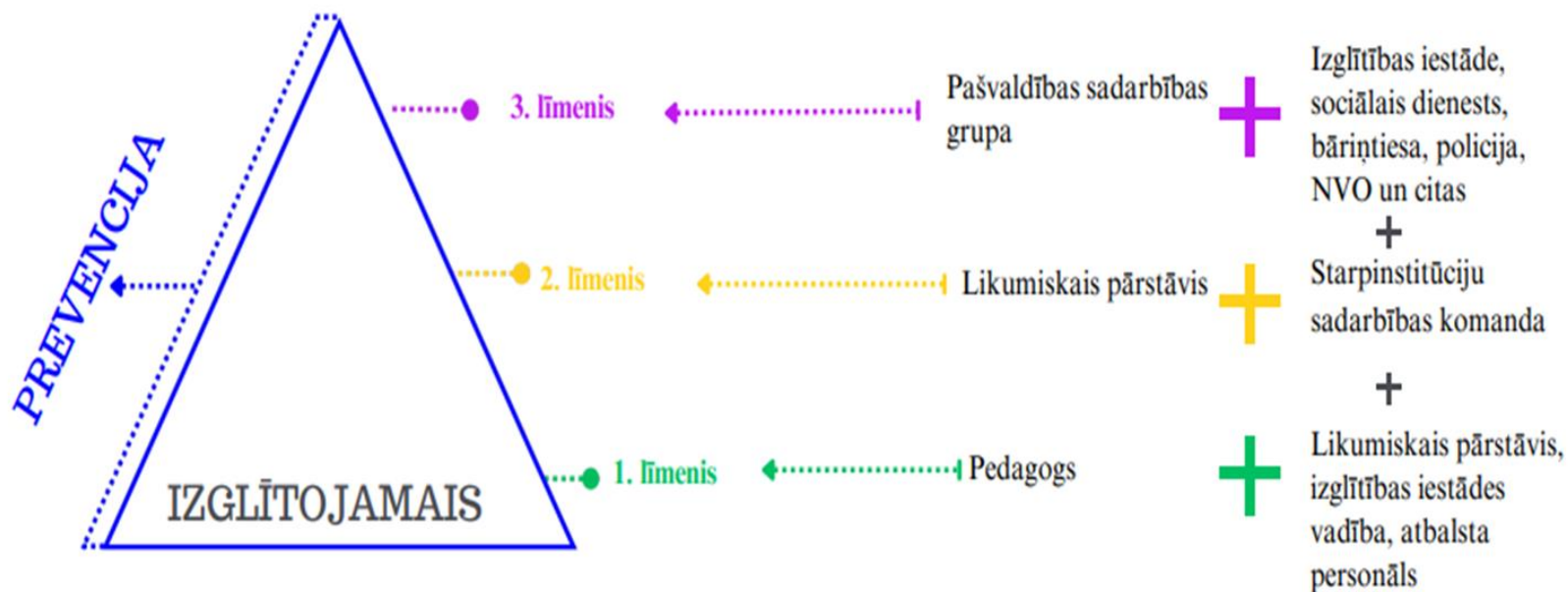

I

I līmenis (zems risks) - gadījums tiek risināts izglītības iestādes ietvaros, nav nepieciešama tūlītēja papildu resursu piesaistīšana

Bērnu aizsardzības
centrs

Uzvedības pārkāpumu izvērtēšanas kritēriji

BAC ir izstrādājis uzvedības pārkāpumu smaguma līmeņu izvērtēšanas kritērijus.

Tas ir palīgmateriāls, lai vienoti un sistēmiski:

- izvērtētu uzvedības pārkāpuma smaguma līmeni;
- reaģētu uz izglītojamo uzvedības problēmām;
- sniegtu nepieciešamo atbalstu un palīdzību.

Bērnu aizsardzības
centrs

Uzvedības pārkāpumu izvērtēšanas kritēriji

Nr. p.k.	Kritēriji (atbilstošo atzīmēt ar ✓)
1. līmeņa kritēriji (kritēriju uzskaitījums nav izsmeļošs)	
1.	atklāta necieņas izrādīšana pret izglītības iestādes darbinieku
2.	atklāta necieņas izrādīšana pret citu izglītojamo
3.	necenzētu (rupju) vārdu lietošana
4.	pedagoga, atbalsta personāla aizrādījumu ignorēšana
5.	mācību procesa norises traucēšana
6.	cits iekšējās kārtības noteikumu, kas nav saistīti ar sevis vai citu dzīvības, veselības un drošības apdraudēšanu, pārkāpums

Uzvedības pārkāpumu izvērtēšanas kritēriji

2. līmeņa kritēriji <i>(kritēriju uzskaitījums nav izsmeļošs)</i>		
7.	izglītības iestādes veikto pasākumu kopums, lai novērstu konstatēto 1. līmeņa uzvedības pārkāpumu atkārtošanos un uzlabotu izglītojamā uzvedību, nav devis pozitīvus rezultātus (izglītojamā uzvedība neuzlabojas vai pasliktinās)	
8.	regulāra vai izteikta klases, grupas, izglītības iestādes darba traucēšana	
9.	sistemātiska vispārpieņemto uzvedības normu ignorēšana, necieņas izrādīšana	
10.	bulings (tiranizēšana, iebiedēšana, pazemošana vai pakļaušana ar vardarbības draudiem) izglītības vidē	
11.	tīša mantas bojāšana, kā rezultātā tiek vai var tikt apdraudēta citu personu manta, veselība, drošība	
12.	atkārtota (sistemātiska) vardarbīgu darbību veikšana	
13.	cits iekšējās kārtības noteikumu, kas saistīts ar sevis vai citu dzīvības, veselības un drošības apdraudēšanu, pārkāpums	

Uzvedības pārkāpumu izvērtēšanas kritēriji

3. līmeņa kritēriji		
14.	2. līmeņa uzvedības pārkāpumu veikšana grupā (divas vai vairākas personas)	
15.	tīša jebkādas vardarbības veikšana, radot tiešu nopietnu apdraudējumu paša vai citu personu veselībai, drošībai, dzīvībai	
16.	tīša jebkādas vardarbības veikšana, kā rezultātā cietušajai personai bijusi nepieciešama tūlītēja medicīniskās palīdzības sniegšana	
17.	tīša jebkādas vardarbības veikšana, kā rezultātā iestājusies cietušās personas nāve	

Bērnu aizsardzības
centrs

Vardarbības intervences nodaļas kontakti

Ieva Krapāne

Nodaļas vadītāja

+371 26331723

ieva.krapane@bac.gov.lv

Gita Kalniņa

Vecākais eksperts

+371 67359147

gita.kalnina@bac.gov.lv

Sintija Pušpure

Vecākais eksperts

+371 25686499

sintija.puspure@bac.gov.lv

Inguna Urtāne

Vecākais eksperts

+371 25698385

inguna.urtane@bac.gov.lv

Bērnu aizsardzības
centrs

Paldies par uzmanību!

